

Eduskunnan suurelle valiokunnalle 17.10.2018

Fingo ry:n lausunto Suomen EU-puheenjohtajuuskauden 2019 painopistealueista

Fingo ry (aikaisemmin Kehys ja Kepa) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Suomen tulevan EU-puheenjohtajuuskauden painopistealueista. Haluamme korostaa erityisesti **kestävän kehityksen** ja **ilmastotoimien** tärkeyttä sekä mahdollisuutta tuoda keskusteluun aitoja hyvinvoinnin mittareita sekä globaalia kansalaiskasvatusta.

Toivomme Suomen edistävän EU-puheenjohtajuuskaudellaan laaja-alaista pitkän tähtäimen tulevaisuuden visiota, jonka lähtökohtana olisi nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin ja elinmahdollisuuksien turvaaminen Euroopassa ja globaalisti. Kansainvälinen kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ja Pariisin ilmastopöytäkirja antavat luontevan ohjenuoran Suomen puheenjohtajuuskaudelle.

Fingon pääviestit Suomen EU-puheenjohtajuuskaudelle:

- *Seuraavan komission tulee ottaa kestävä kehitys viisivuotisstrategiansa painopisteeksi ja laatia välittömästi kokonaisvaltainen strateginen suunnitelma Agenda 2030:n toimeenpanemiseksi kaikilla politiikanaloilla.*
- *EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 on nostettava yhteneväiseksi 1,5 asteen polun kanssa. EU:n on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja saavutettava negatiiviset päästöt sen jälkeen.*

EU kestävä kehityksen edelläkävijä – nyt ja tulevaisuudessa

YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) hyväksyminen syyskuussa 2015 oli globaali merkkipaalu. Euroopan unioni osoitti johtajuutta neuvottelujen aikana ja profiloitui vahvana globaalina kestävä kehityksen edistäjänä. Yhteisesti sovitun ja eurooppalaisia arvoja edistävän Agenda 2030:n tulee tulevaisuudessa ohjata EU:n päätöksentekoa kaikilla politiikanaloilla. Hyvinvoinnin edistyminen planeetan kantokykyä ja ekologisia rajoja kunnioittaen edellyttää EU:n instituutioiden johdonmukaista ja selkeää sitoutumista kestäväan kehitykseen sosiaalista, ympäristöllistä ja taloudellista ulottuvuutta tasapainottaen.

EU-jäsenmaat vaativat kesäkuun 2017 neuvoston päätelmissään komissiota laatimaan vuoden 2018 puoliväliin mennessä strategisen suunnitelman Agenda 2030:n toimeenpanemisesta EU:ssa. Euroopan parlamentti toisti vaatimuksen heinäkuussa 2017 hyväksytyssä päätöslauselmassaan. Komissio on tällä hetkellä laatimassa keskusteluasiakirjaa kestävästä kehityksestä, mutta se ei vielä vastaa jäsenmaiden ja parlamentin vaatimukseen strategiasta. Tarve strategialle on ilmeinen, sillä tuoreessa Eurostatin SDG-seurantaraportissa todetaan eriarvoisuuden kasvaneen Euroopassa, vaikka yksi Agenda 2030:n kulmakivistä on taata, ettei kukaan jää kehityksen jälkeen.

- Seuraavan komission tulee ottaa kestävä kehitys viisivuotisstrategiansa painopisteeksi ja laatia välittömästi kokonaisvaltainen strateginen suunnitelma Agenda 2030:n toimeenpanemiseksi kaikilla politiikanaloilla.

Ilmastopoliitikka 1,5 asteen tavoitteen mukaiseksi

Historiallisten päästöjensä, korkeiden henkeä kohti päästöjen ja korkean elintason vuoksi EU:lla on sekä vastuu mutta myös voimavarat hillitä ilmastonmuutosta globaalissa etujoukossa. Nyt sovitulla toimilla EU:n odotetaan vähentävän päästöjään noin 45 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Jäljellä oleva hiilibudjetti on kuitenkin niin pieni, että tämä on täysin riittämätöntä. EU:n ilmastopaketin tavoitetaso on nostettava Pariisin sopimuksen ja 1,5 asteen tavoitteen tasolle. Jotta EU kantaa oman vastuunsa lämpenemisen rajoittamiseksi, unionin on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja päästöjen on oltava nieluja selvästi pienemmän pian tämän jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n on päivitettävä vuoden 2030 tavoitteensa, niin että se on yhteneväinen 1,5 asteen polun kanssa. Murrosta varten EU:ssa on siirryttävä 100 % uusiutuvaan energiaan, edistettävä energian säästöä ja varjeltava ja vahvistettava ekosysteemien hiilinieluja. EU:n on samalla varmistettava, että sen hillintätoimet vahvistavat luonnon monimuotoisuutta mm. suojelemalla ja ennallistamalla ekosysteemejä.

- EU:n ilmastotavoite vuodelle 2030 on nostettava yhteneväiseksi 1,5 asteen polun kanssa
- EU:n on oltava hiilineutraali vuonna 2040 ja saavutettava negatiiviset päästöt sen jälkeen.

EU:n monivuotinen rahoituskehys

EU:n rahoitusta on jatkossa kehitettävä joustavampaan ja yksinkertaisempaan suuntaan tavalla, joka asettaa kestäväen kehityksen rahoituksen ehdoksi. Ei riitä, että EU rahoittaa kestäväen kehitystä Euroopassa ja unionin kumppanimaissa erillisellä rahoituksella, jos valtaosa sen rahoituksesta ei tue kestäväen kehitystä tai on jopa sitä haittaavaa. EU:n monivuotisessa rahoituskehyksessä voitaisiin ottaa oppia Suomessa viime vuonna käynnistetyistä kestäväen kehityksen budjetoinnista.

EU:n ulkosuhteiden rahoitusvälineitä uudistettaessa ja mahdollisesti yhdistettäessä on pidettävä huoli siitä, että kehitysyhteistyön rahoitus pysyy selvästi erillään puhtaasti EU:n omista intresseistä lähtevistä välineistä ja ohjelmista. Euroopan muuttoliiketilanne ja turvallisuushuolet ovat saaneet jäsenmaat ja komission avaamaan nykyisiä kehitysyhteistyötä rahoittavia välineitä, jotta ne voisivat tukea paremmin EU:n muuttoliike- ja turvallisuuspolitiikkaa. Pidämme turvallisuuden ja kehityksen yhteyden vahvistamista erittäin tärkeänä, mutta sitä ei voida rahoittaa muuttamalla tai vaarantamalla EU:n kehityspolitiikan päätavoitetta, köyhyyden vähentämistä.

Jotta rahoituskehys tukee ilmastopoliittisia tavoitteita ja on Pariisin ilmastopoliittisen sopimuksen mukainen, sen tulee olla kauttaaltaan ilmastokestävä. Sijoituksia tarvitaan kipeästi energiamurrokseen ja fossiilisista polttoaineista irtautumiseen. Fossiilisiin polttoaineisiin perustuvien hankkeiden rahoitus tulee lopettaa välittömästi, sillä ne ovat 1,5 asteen tavoitteen vastaisia ja lukkiuttaisivat pääomaa hankkeisiin, joiden elinkaari jäisi hyvin lyhyeksi.

- EU:n pitäisi hyväksyä ja seurata rahoituksessaan kestävyysperiaatteita, jotka varmistavat ihmisten hyvinvoinnin ja planeetan kantokyvyn rajojen kunnioittamisen.

- EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan rahoituksen kasvu ei saa vaikuttaa EU:n kehitysyhteistyömäärärahoihin, vaan sen on tapahduttava ulkosuhteiden rahoituksen kokonaisuutta kasvattamalla.
- EU:n budjetista 40 prosenttia tulee edistää dekarbonisaatiota. Projekteja, jotka perustuvat fossiilisiin polttoaineisiin ei tule rahoittaa lainkaan.

Taloukasvun tavoittelusta kestävä hyvinvoinnin turvaamiseen

Euroopan tulevaisuutta rakennettaessa ensisijaisena päämääränä tulee olla nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointi. Pelkkä bruttokansantuotteella mitattavan taloukasvun tavoittelu ei takaa tämän tavoitteen toteutumista, vaan nykyinen jatkuvaa taloukasvua edellyttävä talousjärjestelmä saa aikaan vakavia ympäristöongelmia ja kasvattaa kuilua rikkaiden ja köyhien välillä. Bruttokansantuotteen kasvattamisen sijaan Euroopan on pyrittävä aidosti kestävä kehitykseen ja inhimillinen hyvinvoinnin lisäämiseen.

- EU:n tulee ottaa käyttöön yhteiskunnan tilan ja kehityksen indikaattoreita, jotka kertovat bruttokansantuotetta paremmin kansalaisten hyvinvoinnista sekä kehityksen kestävydestä. Näitä indikaattoreita tulee hyödyntää päätöksenteon tukena EU:ssa ja kaikissa EU:n jäsenmaissa. EU:n tulee edistää BKT:lle vaihtoehtoisten yhteiskunnan tilan ja kehityksen mittareiden kehittämistä ja käyttöönottoa myös kansainvälisillä foorumeilla.

Osaamisen ja globaalin kansaliskasvatuksen edistäminen

Euroopan unionin tulee tukea jatkossa entistä voimakkaammin toimia globaalin kansaliskasvatuksen edistämiseksi. Tämä edellyttää muun muassa koulutuksen, kasvatuksen, sivistyksen ja elinikäisen oppimisen suuntaamista laajemmin yhteiskunnallista kestävä kehitystä tukevaksi eikä pelkästään työelämän tarpeita vastaavaksi.

- Osana kokonaisvaltaista kestävä kehityksen strategiaa EU:n tulee laatia strategia myös kestävä kehityksen kasvatuksen edistämiseksi.

Lisätietoja:

Kestävä kehitys ja Agenda 2030

Vaikuttamistyön koordinaattori **Jussi Kanner**

Sähköposti: jussi.kanner@kehys.fi, puh. 040 7544 883

Ilmastopolitiikka

Ilmasto-oikeudenmukaisuuden asiantuntija **Hanna Aho**

Sähköposti: hanna.aho@kepa.fi, puh: 050 317 6686

Kestävä talouskehitys ja sitä tukevat mittarit

Vaikuttamistyön koordinaattori **Elina Mikola**

Sähköposti: elina.mikola@kehys.fi, puh: 046 851 5974

Globaalin kansaliskasvatuksen edistäminen

Kehyksen pääsihteeri **Rilli Lappalainen**

Sähköposti: rilli.lappalainen@kehys.fi, puh: 050 5613 456